

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre . . . . 2 frt 60 kr.
Félévre . . . . 1 „ 30 „
Negyedévre . . . . 70 „
Egyes szám ára 6 krajczár.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos
ZSITVÁY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 26. szám. (Köztelék).

E. Kovács Gyula.

A Petőfi-ünnepnek egy áldozata is volt. Legkitünőbb színészeink egyike: Kovács Gyula a segesvári téren egy, a Petőfi-emlékét dicsőítő költeménynek elszavalása közben élettelenül esett össze s rövidesen kiszenvedett.

Ott esett el a harcz mezején. A hol a költő szívének ifju vére kifolyt, ajkának örömteli vég-szava zendült s elnyelte azt az aczélzörej, a trombita hangja, az ágyudörej, a hol fujó paripák száguldtak a kivivott diadalra... Ott esett el Kovács Gyula a poéta ércszobrának lába előtt; ott nyílt szóra utoljára az ő ajka is; ott borult el az ő szemevilága is, mint az, a ki érted halt meg, szent világszabadság!

Tüzes poéta-szív dobogott az ő kebelében is. Láng emésztette a lelkét és teremteni, alkotni kényszerült általa. Teremtett és alkotott mint költő és színész. Hatalmas világító fáklyája volt a magyar színészetnek. Egy üstökösöt látott egész életén át, Petőfi Sándor az üstökös neve és E. Kovács Gyula azé a bolygóé, a mely ott járt mindig a közelében... Nem volt öreg ember. A hatvanegy esztendőnek terhe nem nyomta vállát; fiatal maradt a szíve-lelke. Az a szív, a melyből valamikor e dal fakadt:

Kétszer is nyílt az akácza virága,
Mebánod még, galambom, de hiába!
Mebánod még, visszasírsz még engemet!
De a szívnek kétszer nyílni nem lehet.

Ezt az ifju szívet is az a gondolat bántotta mindig, hogy ágyban, párnák közt lassu kórság pusztítsa el. És ime, a legszebb halál jutott osztályrészül. A legnagyobb magyar költő emlékének áldozni sietett a segesvári csatára. Ott egész Magyarországnak szólt utolsó szava:

Ragadd e háromszin zászlót érzekedbe,
Mely élve emelte, halva is megvédte.
A jövőd várát ezzel te veszed be,
S ha mi ellágyulnánk, te ércszobor, védj te.
Legyen veled együtt halhatatlan élte.

S az utolsó szó megfagyott forró ajakán; az utolsó tekintet megtörött tüzes szemében. a mely azt az érczalakot nézte; annak az érczalakját, a ki óriás volt az óriások között!...

Azután bevonták mindenütt az ünnepi zászlót. Egy napra rá már fekete lobogót lengetett a meleg nyári szél s e gyászlobogó nagy keserűség hirdetője...

Kovács Gyula életrajzi adatait a következőkben adjuk:

1839 februárius 14-én született Szatmármegyében, Gebén, nagyatyjának, Kereszturi Pálnak házában, a parókián. Atyja Kovács Mihály, dunántuli nemes család sarja, anyja Kereszturi Juliánna, ősi tiszántuli család ivadéka, gyöngéd, idealisztikus lélek, a ki nagyon szerette a költöket, sőt maga is irogott verseket. A kis Gyula is előbb tudta már Kisfaludy Sándor és Vörösmarty verseit, mint

írni és olvasni. 1852-ben atyja a debreczeni kollégiumba vitte s a zsenge ifju, mint kiválóan szorgalmas, rendkívül eszes tanuló, mohón látogatta ott a szini előadásokat. Majd szüleinek és tanárainak szigorú, kérlelhetetlen ellenzése dacára színésznek csapott fel, megszökött az apai hajlékból és 1856 augusztus 17-én lépett fel először Debreczenben. 1862-ben drámai segéd-színésznek szerződtek a Nemzeti Színházhoz. 1865-ben elfogadta a kolozsvári színház akkori igazgatójának meghívását. Ez időbe esik házassága is: nőül vette 1866-ban Pataky Rózát. Midőn 1869-ben másodsor a pesti Nemzeti Színházhoz került, már teljesen kész színész volt.

E. Kovács Gyula

A király 69 éves.

E hó 18-ikán ünnepelte a monarchia két államfele ő felségének a királynak hatvankilenczedik születésnapját. Egy emberöltőnek beillő kor vonult végig már a mi jóságos uralkodónk feje fölött.

Fájdalmas csapásoktól nem menthette őt fel a Gondviselés; előbb fia és reménysége neki, büszkesége az egész nemzetnek, azután anyagi lelkületű felséges neje távoztak el a boldogok országába, egyedül hagyván a lesújtott apát és férjét, uralkodói gondjainak terheivel. A Gondviselés koronásfők és koldusok emberi boldogságát egyformán méri!

De elszárgult fölötté a fájdalom vihara annélkül, hogy megtörte volna őt. A gyarló ember fölött győzedelmeskedtek a fejedelmi erények, a melyek azt parancsolják, hogy a koronásfő Isten kegyelméből való magas hivatását mindenkor föléje emelje a maga emberi érzéseinek.

Az uralkodói kötelességek példás teljesítésében nem mulja felül azóta sem senki a mi öreg királyunkat, kinek koronájában a legjobban ragyogó igazgyöngy mindenkor az alkotmányos érzület és a szigorú kötelesség érzés volt.

Ezeket a drágaköveket meglátta a magyar nép szeme s megkoronázta őt a maga szíve szerint is: odaadó ragaszkodásával, igaz szeretetével.

Ez a korona, a melylyel ritka fejedelem dicsekedhetik, feledtesse vele azt a töviskoronát, amelyet mint embernek viselnie kell!

Nemzete szeretetében vigaszát, nemzete előre haladásában örömét találja!

Isten éltesse sokáig a mi sokat szenvedett, jó királyunkat!

A szegedi országos kiállítás.

Nagyban folynak az előkészületek a szegedi első országos mezőgazdasági kiállításra, a melyet szeptember hó harmadikán nyit meg József királyi herceg. Tartani fog a kiállítás szeptember 3-tól 10-ig, tehát nyolcz napig. Magába fog foglalni mindent, a mit csak a magyar mezőgazdaság termelni tud. A legkiválóbb tenyészállatokat (szarvasmarhák, lovak, juhok, sertések, baromfiak) viszik Szegedre gazdáink, hogy gondos tenyésztésük eredményeit köztanúságra bemutassák. Látni fogjuk itt az összes mezőgazdasági terményeket, a termeléshez szükséges eszközöket és gépeket; a szőlőszet és kertészet, erdészet, halászat s a háziipar mind be fogják mutatni, mire haladtak és minek köszönhetik az elért kiváló eredményeket.

Bő alkalom nyílik itt a tanulásra, mert az egész országot apróra kellene bejárjunk, hogy

mindazt meglássuk, a mit itt együtt találhatunk. A magyar gazdának pedig még sokat kell tanulnia, hogy a korral együtt haladhasson; ezért van nagy jelentősége ennek a kiállításnak s ezért fontos dolog, hogy azon minél több magyar gazda résztvegyen és tanulni igyekezzék.

Mínt hogy a kiállításra az ország minden részéből összejönnek a gazdák, felhasználják ezt a ritka alkalmat arra is, hogy ügyes-bajos dolgukat megbeszéljék. Evégből országos nagygyűlést tartanak, a melyen főként a kisgazdák és a munkás emberek sorsával fognak foglalkozni, orvosszereket keresnek az uzsora ellen s igyekeznek módokat találni arra, hogyan lehetne a szövetkezeti intézmények áldásait minél inkább kiterjeszteni a védtelen kisemberekre.

A kiállításnak ezen komoly céljaival külső pompa és fény is egyesül. A kiállítás színhelye: az Erzsébet királyné-liget, tündérkerthez fog hasonlítani. Az épületeket pompás növényi díszletek takarják; esténként hatalmas villamos ivlámpák és 20,000 tarka lampion árasztanak nappali világosságot. A főváros legelőkelőbb művészei utaznak le, hogy előadásaikkal a közönséget szórakoztassák; a tarka-barka látványosságok egész tömege ragadja el a látogatót; katonazené és cigánymuzsika harsog fel; lófuttatás, táncvizigalom, népiünnepély követik egymást. Tanulni és szórakozni itt egyaránt lehet.

De ott lesznek az ország jeles, vezető férfiai közül sokan, a kiket szegényember úgy együtt talán soha máskor meg nem láthat. József kir. herceg bizonyára most is szívesen szóba fog állani azokkal, a kik útjába kerülnek és figyelmét felkeltik. Jelen lesznek a kormány tagjai s az ország főurainak java része. Sokat láthat, hallhat itt az ember, a mi egész életének értékes emléke marad. Gazda, iparos, a ki csak teheti, jöjjön el ide.

A szegényebb sorsuak számára meg van könnyítve a Szegedre való utazás. Ha huszan össze állanak egy csoportba, féljegyet fizetnek olyan formán, hogy a Szegedig váltott jegyükkel visszafelé ingyen utazhatnak. A rendezőség lakást, kosztot a csoportos kirándulók számára a legmérsékeltebb árakban biztosít. Kispénzből is meglehet ejteni ezt az utat, melynek tanúságai nagy pénzt érnek.

Melegen felhívjuk olvasóink figyelmét a szegedi országos kiállításra. Ma a tudás a legnagyobb hatalom. Szegeden a magyar mezőgazdaság ezt a hatalmát színről-szinre bemutatja. A ki idejön, meglátja, hogy édes hazánk földje s a föld munkásai hová fejlődtek s megtudja, hogyan kell dolgoznia, hogy a kortól el ne maradjon.

Mi készül a politikában?

Szell Kálmán miniszterelnök — aki most rátóti birtokán nyaral, — a legközelebbi napokban Budapestre érkezik, és pár napig itt marad, hogy néhány fontosabb kormányzati ügyet elintézzon. Szeptember elején egyébként már az egész kormány a fővárosban együtt lesz és megkezdik a miniszteri tanácsok sorozatát.

A kormány első sorban az 1899-iki költségvetést fogja összeállítani. Az előirányzat értesülésünk szerint nagyjában olyan lesz, mint az idejé volt. Lényegesebb változások főleg az igazságügyi tárczánál lesznek, melynél az új bünvádi perrendtartás életbeléptetése, az esküdtszékek stb. nagyobb kiadásokat igényel. A kormány a költségvetést már október első napjaiban fogja a képviselőház elé terjeszteni.

A minisztertanács még szeptember hónapban fog dönteni arra nézve is, hogy a kvóta megállapítása végett mi a teendő. Amint halljuk, az a terv, hogy a kvóta-bizottság a delegációk ülésének idejére hívassék egybe, a mi már azért is czélszerűnek látszik, mert az idén úgy a delegációk, mint a kvótabizottság tanácskozhelye Bécs lesz.

Mi tehát csak rendben vagyunk a teendőinkkel, de az osztrák kormánynak nagy gondot okoz úgy a kvótabizottság, mint a delegáció megválasztásának kérdése. Minkettőnek lejárt a mandátuma, újra meg kellene tehát őket alakítani. Csakhogy a reichsrath német pártjai obstrukcióra készülnek a választás ellen. A németek pártja ugyanis minden uton-módon lehetetlenné akarja tenni, hogy a kiegyezési törvényjavaslatokat az osztrák parlament elfogadhassa.

A német hírlapok folyton izgatnak a delegáció megválasztása ellen. Valószínű, hogy az osztrák kormány a 14. §. segítségével akarja meghosszabbítani a tavalyi delegáció tagjainak megbízatását és ebben segítségére van az osztrák reichsrath házszabályainak egy intézkedése, a mely szerint a régi delegáció hatásköre mindaddig meg nem szűnik, míg az új meg nincs választva.

A legnagyobb bonyodalmakkal a kvóta-ügy fenyeget. Magyar politikai körökben teljesen kizártnak tartják, hogy a kvóta megállapítása oly törvénytelen módon történjék, mint ez történt két ízben Bánffy alatt, amikor ugyanis a két ország törvényhozása elé nem is került a kvóta ügye. A magyar képviselőház ellenzéke okvetlenül ragaszkodni fog ahhoz, hogy a kvóta-kérdés szorosán az 1867: XII. törvényezikk rendelkezéseinek megfelelően rendeztessék. Ezek pedig egyenesen kizárják azt, hogy addig, míg a két ország törvényhozása között folytatandó tárgyalások eredménytelensége meg nem állapítatik, a király döntsön a kvótakérdésben.

A politikai életben tehát tulajdonképpen a kiegyezés ügyének végleges rendezésére teszünk előkészületeket, az osztrák parlament német pártja

pedig azon dolgozik, hogy az osztrák törvényhozásnak minden munkálkodását megakadályozza. A németeket sérti az, hogy Ausztriában nem tudnak fölényre jutni s a nem kedvük szerint való kormányt úgy akarják most megboszulni, hogy a kiegyezés ellen rugdalódnak. Az osztrák kormánynak azonban van mód a kezében arra, hogy őket megfélemezze és a kiegyezési megállapodásokat Ausztriában is törvényerőre emelje.

Két ünnep.

Ünnepet ültek augusztus 12-ikén mind a két fél emlékének: azoknak, a kik mint győzők bevették ötven év előtt Budavárát és azoknak, a kik Budavárát védték és mint legyőzöttek elestek.

A polgárok istentiszteletre gyűltek össze a krisztinavárosi templomban, azután a honvédszoborhoz vonultak, hol hódoltak azoknak a hősöknek, kik elfoglalták a budai várat. A katonaság pedig a zugligeti kadétiskolában sereglett össze, hol a budai osztrák harezosok emlékét — az eddig Hentzi-szobor neve alatt ismert vasalkotmányt — mint az osztrák katonák összegyűjtött csontjai fölött emelkedő sir-emléket beszentelték.

A polgári és katonai ünnepségről szóló tudósításunk itt következik:

A honvédek emléke.

A Budavár ostrománál elesett honvédekért reggel 8 órakor gyászmise volt a krisztinavárosi plébániatemplomban. A misén ott voltak: a honvédmenedékház aggastyánjai, továbbá *Eötvös* Károly, *Hentaller* Lajos, *Barabás* Béla országgyűlési képviselők, és több előkelő polgár.

Gyászmise után a Kossuth Lajos képével ellátott zászló alatt a 48-as honvédek s utánuk egy többszáz főre menő közönség a várbeli honvédszobor elé vonult. Közben énekelték a Kossuth-nótát és megabeszélték Hentzit.

A honvédszobor előtt elsőnek *Gara* József beszélt, a ki azt mondta, hogy ez az ünneplés engesztelés akar lenni azért a másik ünnepségért, mely ugyanabban az órában a Hentzi-szobor előtt folyik.

Erre a szobor talapzatára koszorút tettek, melynek fekete szalagján ez van: 1899 augusztus 12., nemzeti színű szalagján pedig: *Hentzi diadalmas legyőzőinek.*

Ezután *Eötvös* Károly mondott beszédet.

Isten házából jöttünk ide — ugymond — a Szűzanyának és keresztre feszített Fiának társaságában, mert a mai napnak igaz érzelmeit csak azok társaságában találjuk meg. Itt, az ország szívében, egy másik, ugynevezett ünnep folyik, a hol nemzetünk lobogóját tisztelettel hajtják meg Hentzi szobra előtt. Egy ugynevezett fátyol volt a multa boritva, ezt leszakgatták és a magyar nemzet arczába akarják ma dobni. De ezt a nemzetet becsületében megsérteni

nem lehet. Ez a szobor hirdeti, hogy csak az a dicső, a mit ő képvisel. Királyok, császárok, hadurak minden hatalma elenyészik ennek a hatalma előtt. Ez nem mulik el soha, a mint nem mulik el ama tettek emléke, amelynek néhány hőstét még itt látjuk magunk között. Koronák porrá válnak, ám az örök honszerelem mondja meg, ki volt az igazi hős, az igazi dicső. Ez pedig azt mondja, hogy nem az idegen fajták bérelt katonája, hanem a magyar hősök. Isten áldd meg a magyart! (Fölkiáltások: Le a Hentzi-ünneplőkkel!)

Molnár Jenő dr. a Hentzi-szobor előtt rendezett ünnepélyt a magyar nemzet meggyalázásának mondja. Utána az isaszegi függetlenségi párt képviselője koszorút tett le a honvédemlékre.

Majd Barabás Béla szólott. A függetlenségi párt — ugymond — végső lehelletig küzdeni fog azokért az eszmékért, melyekért a honvédek itt elestek. Fohászkodik Istenhez, adjon erőt a sok csapás elviselésére.

Végezetül Vig Viktor dr. Zempléni Árpád „Világos szombatja“ című költeményét szavalta el. A Kossuth-nóta eléneklése mellett ezután elvonult a tömeg. Az ünnepély után számos elegáns hölgy a honvédszobor elé vonult a virágcsokrokat tettek arra.

A Budavár ostrománál elesett honvédek emlékét az ország más városaiban is kegyelettel ünnepelték meg.

A Hentzi-emlék beszentelése.

Reggel 9 órakor ment végbe a szomorú hírre vergődött Hentzi-emlék beszentelése, a melyen ő Felsőke képviselőjében József főherceg is megjelent, a budapesti helyőrség minden fegyverneméből kirendelt csapatok jelenlétében. A polgárság nem volt jelen.

Háromnegyed kilenc óra tájban Lobkowitz herceg hadtestparancsnok megérkezett, s kevéssel 9 óra előtt érkezett József főherceg is.

József főherceg egyenesen a harcos-emlék felé ment, a hol megcsókolta a Ványa plebános részéről eléje nyújtott keresztet. Erre felhangzott az „egész hívó“ kürtjele, a mely a beszentelés kezdetét jelentette. A zenekar az „Ima a csata előtt“ című kerdalra zendített rá és azután ünnepélyes esendben ment végbe a beszentelés tulajdonképpen egyházi szertartása, a melynek egész ideje alatt a csapatok folyton „Vigyázz!“-állásban, fegyverrel „lábhoz“ állottak, a be nem osztott tiszték pedig fedetlen fővel.

A beszentelés után minden zászlóalj egy-egy sortüzet adott, majd az összes csapatok egyszerre tisztelgtek, mely idő alatt a zenekarok a néphimnust játszották s a falkerítésen kívül elhelyezett ütőnyoloz ágyulóvést adott.

Erre előlépett Lobkowitz Rudolf herceg tábor-szernagy, hadtestparancsnok és egy beszéd kíséreté-

ben átadta Hanke alezredesnek, a hadapród-iskola parancsnokának a harc-os-émléket.

Ezután az összes csapatok zeneszóval diszmenetben elvonultak József főherceg előtt.

Tüntetések.

Mikor a közönség a budvári honvéd-szobortól elvonult, egy nagyobb tömeg összeverődött és „Hentzi-huszárok“, „hazaárulók“ és hasonló kiáltásokban tört ki. Hirtelen katonák kitárták az épület kapuit és lovasrendőrök vágattak ki, a kik a meglepett tömeget a mellékutczába szorították. A mint ez megtörtént, a rendőrség azonnal eltűnt. A Kossuth-nóta éneklése közt a tüntetők tovább vonultak. A vérmező közelében a zeneszóval hazatérő honvéd-csapatokkal találkoztak. Fűlsiketítő láрма támadt:

— Le a hazaárulókkal!

— Hentzi katonái!

A honvédek vezető Mattyasovszky alezredes farkasszemét nézett a tömeggel, a mely mást gondolt s a Kossuth-nóták kezdte énekelni.

— Állj! Szuronyt szegez! vezérelt az alezredes.

A parancsszóra rögtön megvillant a szurony s a honvédek rohamállásba helyezkedtek. Támadásra azonban nem került a dolog, mert hirtelen harmincz lovasrendőr vágatott a tömeg közé és sűrű pálczázással zavarta széjjel a tüntetőket. Erre aztán elvonult a honvédség.

MI UJSÁG?

A király születésnapja. A király születése napján, augusztus 18-án a szokásos ünnepeket ez évben is a következő formák között tartották meg. A fővárosban pénteken délelőtt 10 órakor volt a hivatalos főistentisztelet a budavári koronázó Mátyás-templomban. Vaszary Kolos bíboros hercegprímás pontifikált az istentiszteleten, melyre megjelentek a miniszteriumok, a városi és más hatóságok, továbbá az idegen államok budapesti képviselői. Az ünnep alkalmából Széll Kálmán miniszterelnök budavári palotájában délután 3 órakor diszbeszédet adott. A budapesti helyőrség szokás szerint a budai vérme-ünnepelte a király születése napját. Augusztus 18-án reggel 9 órakor volt a vérmezőn az ünnepi mise, a melyen Ványa Ferencz katonai prépost czelebrált. Mise után következett a diszszemle. Délután 3 óra-ko diszebéd volt Lobkowitz Rudolf hadtestparancsnoknál. Berlinben, mint minden évben, ugy ezuttal is diszes lakoma volt a Monopol-szállóban Szögyény-Marich László nagykövet személyes részvételével. Bécsben augusztus 18-án, ő felsége születésnapján diszszemle volt a schmelzi gyakorlóterén. E diszszemlénél vette át ezuttal először Ferencz Ferdinánd kir. herceg a katonai jelentéseket.

Az ujonczok bevonulása. Az ujonczok bevonulásának határidejét az idén október 5 ére tűzte ki a közös hadügyminiszter. Az egyéves önkéntesek, úgy mint az előző években, az idén is október 1-én tartoznak bevonulni. A három évet kiszolgált legénységet azonnal a hadgyakorlatok után, tehát még szeptemberben szabadságot adják, néhány csapattest kivételével.

Jótékony érsek. *Császka* György kalocsai érsek arról értesült, hogy Cservenka bács megyei községben iskolahiány van, miért is a nemeslelkű főpap értesítette a róm. katolikus egyházat, hogy saját költségén egy iskolát teljesen felszerelve s tanítói lakot fog a községnek adományozni. A cservenkai községi testület küldöttség útján mond köszönetet a jótékonyágáról híres érseknek.

A feledékenység átka. Kovács ur üzleti ügyekben Tirolban utazik, s találkozik egy ismerősével, Tóthnéval.

— Jó napot Tóthné. Hova, hova?

— Jó napot, Kovács ur. Lourdesba megyek.

— Lourdesba? Minek?

Imádkozni akarok a jó istenhez, hogy ajándékozza meg a leányomat egy kis gyermekkel. Szegény már három év óta asszony, és még mindig nincs gyermeke.

Egy év múlva Kovács ur megint Tirolban jár s véletlenül ismét találkozik a vasuton Tóthnéval.

— Jó napot, Tóthné. Hova, hova?

— Jó napot, Kovács ur. Lourdesba megyek.

— Lourdesba? Minek?

— Imádkozni akarok a jó istenhez, hogy ajándékozza meg a leányomat egy kis gyermekkel. Szegény már négy év óta asszony, s még mindig nincs gyermeke.

— Tehát a múlt évben hiába imádkozott?

— Félig-meddig hiába, Kovács ur. Elfeledtem megmondani, a jó istennek, hogy melyik leányom ment férjhez, — s véletlenül hajdon leányomnak született egy kis gyermeke.

Életmentő bíró. *Genthan* Ferencz, a budapesti váltó- és kereskedelmi törvényszék derék bírása jelenleg Ráczalmáson nyaral. A minap a nevezett bíró éppen akkor haladt el a Duna partján, a mikor egy 8 éves cigányleány a víz hullámaival küzdött. A kis cigányleány ugyanis fürdeni akart, de rossz helyre tévedt és az örvény elsodorta. Mikor a hullám a kétségbeesett leányt feldobta a magasba, a derék humánus bíró egyszerre csak beleugrott a vízbe és saját életének kockáztatásával kiszabadította a kis cigányleányt a Duna habjaiból. De most jó a nevezett, a mely néha még a jó cselekedetért is üldözi az embert. A sors ugyanis nem engedte meg, hogy a derék bíró saját öntudatában lelje fel jutalmát. Ez még nem volna baj, de az már baj, hogy ez az eset egészen elrontotta a bíró ur nyaralását. Ugyanis a mióta ő azt a bátor és derék cselekedetet elkövette, nem képes Rácz-Almásan az utczára kilépni, mert a hol csak jár, mindenütt éljenezik. Egy darabig csak tűrte, de aztán megsokalta. Így tehát kénytelen elbujni az ovációk elől.

A gyujtogatás örültje. Sok ember nyomoruságát gyakran egy-egy hibbant elméjü ember okozza. Erre példa a szederkényi lakosok esete. Szederkény községben — mint kassai levelezőnk írja — az utóbbi időkben napirenden voltak a gyujtogatások. Majd minden héten volt tüzeset. A lakosok már esténként remegve várták a tüzvészt jelző vészharangot. Sokáig nem tudtak nyomára jönni a dolognak, bár a csendőrség is széleskörű nyomozást rendelt el. Végre e hó 11-én elesipték a tettet *Tarsoly* Borbála 12 éves leány személyében. A gyermek bevallotta, hogy azért gyujtogat, mert neki az a szenvedélye, a nélkül nem tud megélni. A leányon egyébként is az örültség jelei mutatkoztak. Kórházba szállították. És miatta egynéhány szegény ember koldusbotra jutott.

A pápa a katolikus legényegyletekről. A szent Atya a kölni katolikus legényegylet ötvenéves fennállásának jubileuma alkalmából Schäffer kanonok elnökhöz a következő brévért bocsátotta ki:

Isten kegyes rendelkezésének tartjuk azt, hogy midőn a felforgató törekvések és korviszonyok a kézművesekre nézve veszedelmessé kezdtek válni, Kolping Adolf a hatalmas kifejlődésre való böles előrelátásból oly egyesületek létrehozatalát tervezte, melyek kölcsönös támogatást nyujtsanak a kézműveseknek s megerősítsék őket az apai hit szabad kinyilvánításában. Alig kezdte meg művét a kiváló lelkipásztor, máris mindenhol élénk buzgalom keletkezett érdekében. A folytonos tapasztalat és nagy hasznosság által kipróbálva, az intézmény oly tág körökben s oly jelentékenyen hódított tért, hogy tagjai Németországban mihamar több ezerre szaporodtak, sőt az eszme még a szomszédos államokban is terjedni kezdett, hol csakhamar virágzásnak indult. A mit tőled Kolping művének ötvenéves jubileumi ünnepélyéről hallottam, eme dieséretet fokozott mértékben hangoztatja s szívünket őszinte örömmel tölti el. Mi, akik a kézművesek helyzetének javításán a legnagyobb buzgalommal fáradozunk, minden bizonynyal különös örömünket lelhetjük abban, hogy mindaz, a mit erről tanítottunk s határozottan kinyilatkoztattunk, nálatok oly lelkesedéssel valósult meg. Az Isten mind fokozottabb mértékben áraszsza el áldásával egyesületeiteket, hogy az eddig elért eredmény mind hatalmasabban fejlődjék. A buzgalom fokozása és atyai jóindulatunk biznyságaképpen egy rád, — ki az egyesületeket oly kiváló buzgalommal vezeted, valamint minden egyes tagra atyai áldásunkat adjuk.

Rómában, 1899. jul. 7-én, pápaságunk 22-ik évében.

XIII. Leó P. P.

Bor és cigaretta. Szabadkáról írják: Jólelkü, szorgalmas ifju volt a 24 éves Latky György péksegéd; ritkán történt meg nála, hogy nehéz, fárasztó éjszakai munka után betért a kocsmaiba egy kis frissítő borra. — Tegnap hajnalban megtette. A kocsmaiban mulató éjszakázó társaságot talált, ő is a társasághoz csatlakozott s reggelig mulatott, úgy, hogy teljesen részegen ment haza özvegy anyja lakására. — Anyja lefektette az ágyba s eltávozott hazulról. A szerencsétlen fiatal ember, mielőtt elaludt, cigarettára gyujtott s az égő cigarettával

szájában elaludt, a cigaretta kiesett a szájából az ágy párnájára, mely esakkamar tüzet fogott. Az ittas és különben is nehéz munkától elesigázott ifju csak akkor ébredt fel, midőn sulyos égési sebeket szenvedett. Ki akart menekülni a füsttel telt szobából, de úgy látszik, későn, mert a szoba közepén, sulyos égési sebektől boritva, eszméletlen állapotban találták meg az előhívott mentők. Mire a szerencsétlen ifjut a kórházba szállították, meghalt. Így esett a szegény ifju a bor és cigaretta áldozatául.

A király, mikor pénzt keres. A savoya családból való királyok mind szenvedélyes vadászok, de legszenvedélyesebb volt köztük Viktor Emánuel király. Legszívesebben az Alpesek és Apenninek déli lejtőin vadászgatott s a zergéket a legmagasabb esucesokon is üldözte, ahová a legbátrabb kísérői is alig merték követni. Gyakran egyedül vadászgatott s nem ritkán kénytelen volt holmi egyszerű parasztkunyhóban éjjeli szállást keresni. Egy nap a király egyedül járt a piemonti hegyeknek egy elhagyott vidéken s betért egy szegényes kunyhóba. Az öreg asszonytól, akit a kunyhóba talált, egy pohár tejet kért. Beszélgetni kezdett az asszonynyal s megkérdezte, hogy mit tehet érdekében. Az asszony így felelt:

— Éppen jókor jön, hogy megszabadítson a görénytől, a mely tyukjaimat pusztítja.

— Hát egész egyedül lakik a kunyhóban? kérdezte tovább a király.

— Igen, sajnos. Néhány nappal ezelőtt még az unokám is velem lakott, de elvitték katonának. Tegnap irt s a jövő vasárnap kijön a tanító, aki majd felolvassa nekem a levelet.

A király elkérte a levelet, feljegyezte az ezred számát amelyben az öregasszony unokája szolgált, azután eltávozott. Néhány pillanattal később lövés hallatszott. A szerencsés vadász agyonlőtte a görényt, amely a szegény asszony tyukjait pusztította.

— Itt van ötven czent fáradságáért mondta az asszony örvendezve. A vadász zsebre tette a pénzdarabot és elment.

A következő évben azután, amikor a király ismét ellátogatott a kunyhóba, ott találta az unokát is. Akkor tudta meg a parasztasszony, hogy ki szabadította meg a görénytől, és hogy kinek köszönheti, hogy unokáját hazaengedték.

Az asszony nyelve. Aradi levelezőnk írja: Szabó Imre napszámos keserves életet élt a feleségével. A sok pörpatvar miatt már többször tett öngyilkossági kísérletet. Tavaly is egy késsel fölmetszette a hasát, de idejekorán észrevették és meggyógyították. Azonban alig épült fel, a régi czigányvásár ujra megkezdődött házában. Miaap annyira összeveszett a feleségével, hogy azt mondta:

— No, megállj, most igazán megszabadulok tőled!

Azzal elment hazulról. Az asszony rosszat sejtett, minden szomszédjának elbeszélte a jelenetet, a mely köztük lefolyt és mindenfelé könyörgött:

— Ne hagyják, az I-tenért, az az ember megint valami bolondot csinál!

Mikor Gyermán Jánosnak az esetet elbeszélte, az rögtön elindult az ó-temető felé, mert néhány perczel azelőtt arra látta Szabót menni. Ott is találta Szabót, a ki egy fára felakasztotta magát. Halottnak látszott, de Gyermán levágta a fáról és bevitte a kórházba, a hol rövid idő alatt életre hozták Szabót s haza is vitték, mert a felesége türelmetlenül várta a — pörpatvarral.

GAZDASÁGI DOLGOK.

Uj rétek alakításánál minő eljárást kövessünk?

A rétek alakításának különböző nemei közül a magvetés általi rétalakítás bizonyult legjobbnak, bár a gyakorlatban tényleg ezen rétalakítási mód van leginkább elterjedve, mégis sok helyütt oly tökéletlen eredményeket érnek el vele, hogy nem vélünk felesleges munkát teljesíteni akkor, midőn röviden összefoglalva előadjuk alábbiakban azon szabályokat, melyek figyelembe vételével sikerülhet csak egy jó kaszálót előállítani.

Az első tényező, mely a sikert befolyásolja: a fűmagvak helyes kiválasztása, illetve a fűkeverék helyes összeállítása.

A legtöbb gazda új rétalakításnál elköveti azt a sarkalatos hibát, hogy a fűkeverék összeállítását a magkereskedőre bizza. S mi ennek a következménye? az, hogy az új rét a szó teljes értelmében a gyomok tanyájává lesz.

E jelenség magyarázata pedig vagy az, hogy a magkereskedő iparkodván a raktárában felhalmozódott értéktelen, rossz magvaktól megszabadulni, összekeveri azokat, tesz hozzá egy kevés jöminőségű fűmagot s kész a rétekre legalkalmasabb fűkeverék; vagy pedig az, hogy eltekintve az eféle nem ritka manipulációtól, szállit ugyan jó minőségű, egészséges, csiraképes magvakat, de miután nem ismerős a helyi viszonyokkal, nem szállithat olyanokat, mint a minők az illető talaj és klimatikus viszonyok közé beillenek, — ezek tehát ott fejlődni vagy egyáltalán nem fognak, vagy csak nagyon ritkán, úgy hogy az üres helyeken az értéktelen gyomok lépnek fel.

Épen ezért a fűkeverékbe veendő magvak megállapítását okvetlenül magának a gazdának kell meghatározni, egyenként kell azokat vásárolni, s az összekeverést saját magának elvégezni. Hogy pedig ezt sikerrel tehesse, ismernie kell az ujonnan létesítendő területen, vagy annak szomszédságában vadon előforduló jó minőségű fűveket, s azon magvakat fogja meghozatni, melyek növényei vadon is nagyobb mennyiségben fordulnak elő; — ismernie kell továbbá talajának tulajdonságát, kötöttségét, fekvését, nedvességi viszonyait; ismernie kell az időjárási viszonyokat. — Ha már most ezek iránt tájékozást szerezve, megállapította azt, hogy minő növények magvait fogja felhasználni, akkor meg kell állapítania az egyes növények egymáshoz való arányát, nevezetesen azt, hogy mily mennyiséget használjon az alacsony növésű u. n. alfűvekből, a hosszabb u. n. szálfűvekből s a hereféléből.

E tekintetben szolgáljanak tájékozásul a következők: ha hosszú időtartamu használatot óhajt ré-

jétől, akkor a pázsitfélék közül a fele szálfü legyen, a fele pedig aljfü; ha pedig rövidebb idejű használatot, akkor több legyen a szálfü s kevesebb az aljfü. — A herefélék mennyisége pedig 30—50% között ingadozzon, a szerint, a mint hosszabb, vagy rövidebb ideig tartó használatot ezélozunk. — A vetőmagvak mennyiségére nézve zsinórmértékül azon táblázatok szolgálhatnak, melyek növénytermelési szakkönyvekben láthatók.

A vetés előtt kellő gondot kell fordítani a talajnak előkészítésére, nevezetesen megmunkálására és trágyázására. Legyen a talaj tiszta, gyommentes, porhanyó és jó trágyaerőben levő; — ép ezért tanácsos az új rétet oly területen létesíteni, melyen legutóljára kapásnövény, pl. répa, tengeri vagy burgonya termeltetett, mert ezen növények tenyészidejük alatt többszöri megmunkálásban, fogasolás, kapálás, töltögetés stb.-ben részesültek s így a földet gyommentes állapotban hagyták vissza. A trágyázást vagy az előveteménynél hajtjuk végre — és ez helyesebb, — vagy pedig közvetlenül a vetés előtt. Hogy a tápanyagok között meg legyen a helyes arány, tanácsos lesz nemcsak istállótrágyát használni, hanem műtrágyákat is és pedig szuperfoszfátot és valami káliumtartalmú trágyát.

A talaj előkészítésénél amennyiben keresztülvihető a mély művelés, mindenesetre eszközöndő is az, annál is inkább, mert a keverékben levő herefélék gyökérzete a mély talajréteget megkivánja. Vetés előtt minél tökéletesebben legyen a föld megporhanyítva, mert a pázsitfélék magva nagyon apró lévén, ha azok nem kerülnek porhanyó földbe, esirázásuk egyenetlen lesz.

Vegyesek.

A borhamisítás ellen. A borhamisítás ellen folytatott irtóháboru, daczára a hangos panaszoknak, nem szünt meg, sőt ugyancsak kiterjedté teszi a földművelésügyi miniszter. Most a szőlősgazdákon van a sor, a kik a tiszta bort, hogy szapora legyen sok vízzel higitják, s így egy-két hektoliterrel többet adnak el, mint a mennyi termett. A miniszter szerint ez is tilos s a törvénybe ütközik. Vízét csak a törköly borba szabad tenni, bort és mustot vízzel szaporítani kihágást képez, melyért 300 frtig terjedőleg büntetik a gazdát. Ezért felhívja a miniszter a várost, hogy dobszó, hirdetés, stb. útján adja tudtára a gazdáknak, hogy vízzel is tilos a bort hamisítani s ha ezt cselekszik, súlyos büntetés éri őket a mellett, hogy a jó bort diszkreditálják.

Timárcser mint almozó- és trágyavetőanyag. A kihugolt timárcser szalmaszűk években igen jól használható almozóanyag. 100 rész timárcser 220 rész vizet vesz fel, vagyis tehát vízfelszívó képessége közel áll a rozs szalmához, e mellett pedig mint rossz hővezető a hőt jól visszatartja. A körmökre a cser nem ártalmas. Az így nyert trágya ép úgy használható fel, mint az istállótrágya, a

nelkül, hogy a növényekre ártalmas lenne. A timárcser igen jó komposztot is szolgáltat, különösen, ha égetett mész és vágóhídi hulladékkal lesz összekeverve, s azután 30 cm. vastagon földdel befödve, és több ízben trágyalével megöntözve. A komposztban a mész a csersavat csakhamar tönkre teszi, s mint ilyen kitünően alkalmazható a humuszban szegény talajok javítására, továbbá a kertekben. Még jobb a timárcser gyümölcsösökben, a hol a fák gyökereit melegen tartja és minden gyomot és füvet elnyom. Előnyösen alkalmazható a kerti utakra is kavics helyett; jobb mint a kavics, vagy köszénhamu. Közvetlenül trágyázásra felhasználni nem szabad.

Az „Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet“ (Budapest, VI., Váci-körút 39. sz. a.), ez év első feléről a következő mérleget bocsájtotta ki, ugymint 584 fél megbizásából megszavazni kért 6,893,980 frt kölcsönt. Ebből 475 fél részére engedélyezve lett 5,214,360 frt, a mely összegből 412 félnek tényleg kifizettetett 4,984,570 frt s likvidálás alatt van 63 fél részére 230,790 frt összegben engedélyezett kölcsön. Megszavazás alatt van 87 fél részére 879,480 frt s elutasított 22 esetben összesen 799,140 frt iránti kérelem. Üzleti jelentésében hangsúlyozza, hogy e számcsoportozatban nem foglaltatnak benn a mult esztendőből elintézetlenül ez évre áthozott ügyek, valamint nincsenek benn ama ügyek sem, a melyek ez esztendő második felében vétettek elintézés alá. Hogyha figyelembe vesszük, hogy ez esztendő első felében mily kedvezőtlenek voltak a pénzügyi viszonyok (sajnos még most sem változtak) ugy tagadhatatlan, hogy az „Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet“ előkelő összeköttetései mellett tesz tanúságot e szép eredmény. Az eredményt indokolja különben ama körülmény is, hogy e kölcsönök a helyviszonyok figyelembe vételével megállapított tényleges birtokérték $\frac{3}{4}$ -ed részéig s 2 frt 50 kros félévi kamatra engedélyeztetnek, a mely kölcsönök ilyenformán leginkább felelnek meg — olesőséguknál fogva — a jelenlegi mostoha gazdasági viszonyoknak s áll arányban — magas összegekben lett engedélyezésnél fogva — a tényleges értékkel. Birtokeladási- és vételi ügyköre lanyha volt, a mi ismét csak a pénztelenségnek s az ez által előidézett vételi kedvtelenségnek tulajdonítható.

ELSŐRANGU HAZAI GYÁRTMÁNY.

Gőzcseplők

Pontos cím:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

részvénytársulat

BUDAPESTEN.

Ekek

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára,

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉKKEL

és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Borpresek
Szecs-kavagók
Morzsolok
Vetőgépek

MULATTATÓ.

A világosi fegyverletétel.

A temesvári csatavesztés utáni napon: Augusztus 10-ikén a késő éjjeli órákban érkezett Kossuthoz, a kormányzóhoz Guyon levele. A levél, mely bizonyára a legnevezetesebb hadijelentések közé tartozik, melyeket az önvédelmi harc folyamán irtak, a következőleg szól:

Kossuth Lajos kormányzó urnak Aradon.

Temesvár, 1849. aug. 9.

A temesvári csata elveszett. Az ellenség nagyon erős volt. A sereg teljesen szétszóratott. Desseffy Lugosra ment, hogy a lovasságot összeszedje. Én is odautazom, hogy a gyalogságot és a tüzérséget szedjem össze. Bem vállpercét törte.

Guyon.

Kossuth lesujtva olvassa a jelentést, mely a szabadságharc bukását jelenti. A levelet azonnal elküldte Görgeinek.

Hogy Görgeire mily hatással volt e levél, elmondja emlékirataiban a következőképpen:

„Mihelyt Guyon tábornok jelentését Kossuthtól megkaptam, azonnal elhatároztam, hogy parancsaim alatt álló sereggel leteszem a fegyvert. Hadd legyen mielőbb vége a további céltalan harcoknak s az ország, mivel többé úgy sem szabadíthatom meg, legalább a háború iszonytató pusztításaitól menekedjék. Elhatároztam ezt abban a meggyőződésben, hogy vele nem teszek féligvaló dolgot, mert az általam vezényelt hadsereg most már főhadserége Magyarországnak s a mit ezt teszen: előreláthatólag zsinórmértékül fog szolgálni az országban szétszórva és elszigetelten hadakozó valamennyi csapatainknak is, a várak őrségét sem véve ki. Bizhattam ebben annál inkább, mert hisz Kossuth a fegyverletételre vonatkozó szándékkal egyetértett s így nem volt ok attól tartani, hogy a részemről megadandó példa általános követése ellen agitálni fog . . .“

Igy okoskodott e pillanatban Görgei; arról azonban egy hanggal sem emlékezik meg, hogy mi történhetett volna, ha ő napokkal előbb megérkezik és Dembinszkyvel idejében egyesül? Az önbírálatnak soha semmi nyomát nem tapasztalták nála azok, a kikkel együtt intézte a szabadságharc eseményeit, és nem találják azok, kik az emlékiratait tanulmányozzák. Görgei mindig és mindenben hibátlanak tartotta magát s a mi rossz történt, azért mindenkor másokat tett felelőssé.

Kossuth másnap, aug. 11-én reggel hat órára magához hívatta az összes minisztereket.

Megrázó jelenet volt, mikor közölte velük a Guyon levelét. Szemere megtántorodott, Aulich,

Vukovics, Batthyány Kázmér némán rámerednek; Horváth Mihály könyezni kezd.

Görgeit fölhatalmazták az oroszokkal megkezdett alkudozások továbbvitelére, s ezt okmányba foglalták.

Am Görgei ezzel nem elégedett meg. Azt követelte, hogy a kormány lépjen le és őt ruházzák föl a legfőbb polgári és katonai hatalommal.

Kossuth teljesítette ezt is. Délben megírta lemondó nyilatkozatát s abban aug. 11. esti 8 órától fogva felhatalmazta Görgeit a kormányzati hatalom gyakorlására.

Délután két órakor aztán Kossuth egy négyfogatu kocsin elhagyta az aradi várat.

Görgei tehát most már diktátor volt, szabadon és függetlenül rendelkezett a sereggel.

Ugyane napon, augusztus 11-én reggel 9 órakor tartotta a képviselőház az utolsó ülését. Szomorú ülés volt az nagyon: a képviselők közül csak 10-en jelentek meg. Palóczy ezen az ülésen jelentette ki, hogy a haza veszve van, a mai nappal szüntünk meg önálló nemzet lenni. A ki menekülni akar, mehet a Görgei táborába, a ki ott lesz, a pusztá élete megmarad, Görgei legalább úgy reméli; a ki külföldre igyekszik, annak Facsét felé még 24 óráig biztos az útja.

Ezután kezdetét vette az általános menekülés.

Görgeinek némely életirója és bírálója nem győzi eléggé dicsérni azt a gondolatát, hogy az orosz seregek előtt tette le a fegyvert, és nem az osztrákok előtt. Ezáltal, mondják némelyek, a bizalmatlanságnak oly ékét verte be a két hatalom közé, a mely azok együttműködését a jövőben lehetetlenné tette.

Görgei diktátorsága első órájában már a fegyverletétel feltételeit kezdte írni.

Rögtön levelet ír Rüdigernek, melyben megírja, hogy föltétlenül letesz a fegyvert, de csak az orosz és nem az osztrák hadak előtt, melyek a seregét soha le nem győzték.

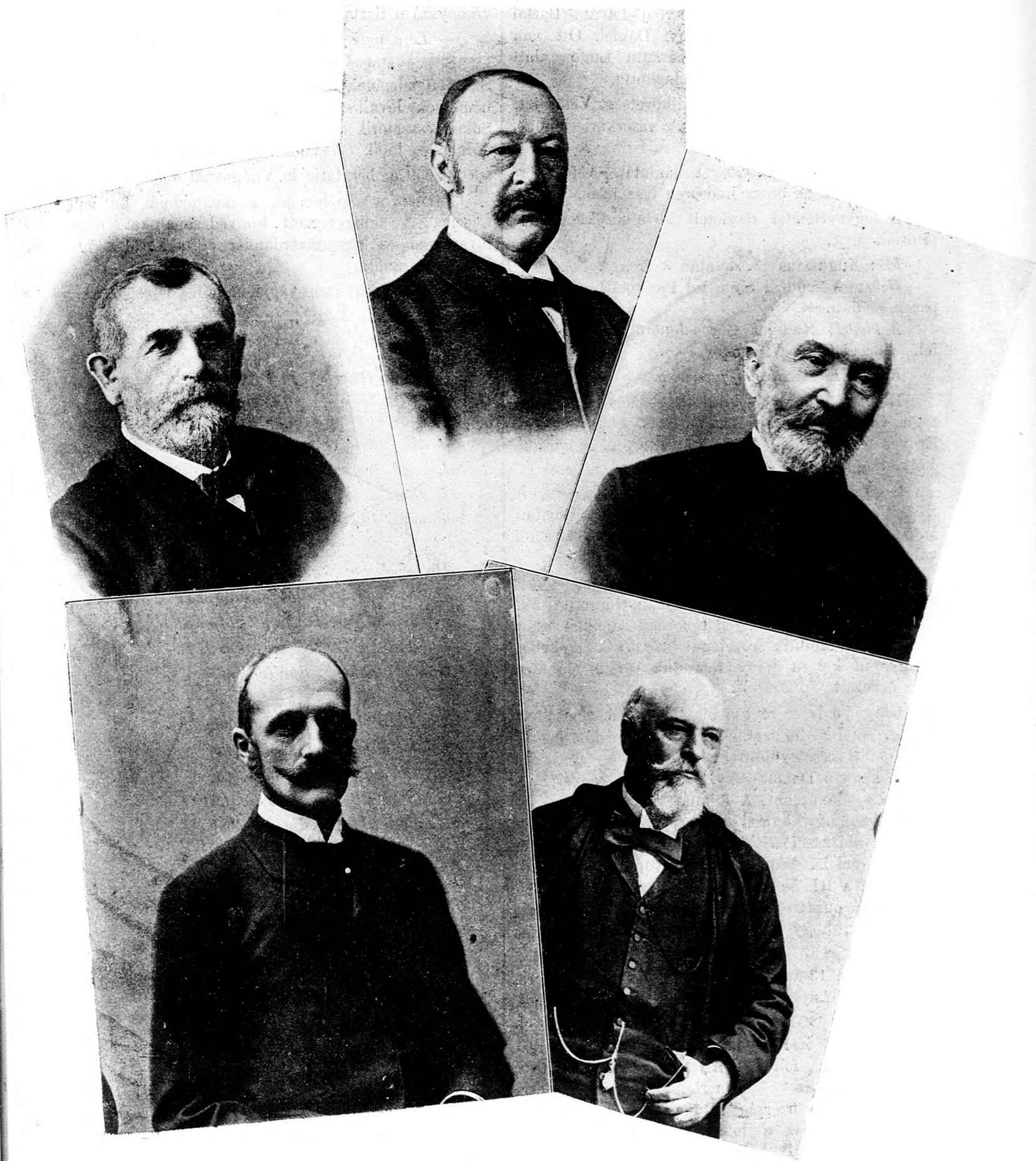
„Én holnap, aug. 12-én Világosra indulok, 13-án Boros-Jenőre, 14-én Beélre, mit is azon okból közlök önnel, hogy ön az osztrák sereg és az én csapataim közé húzóhassék, körülkeritésem és azoktól való elválasztásom végett.“

Görgei e levelet elküldése előtt haditanács elé terjesztette. Csak egy-két hang emelkedik a mellett, hogy az osztrákok előtt tegyék le a fegyvert; a nagy többség helybenhagyja, hogy a levelet Rüdigerhez küldjék.

Augusztus 11-én esti 9 órakor indult el e levéllel gróf Bethlen Gergely huszárezredes, gróf Eszterházi István százados és gróf Schmidegg Kálmán százados.

Görgei aug. 12-én már Világos alatt áll sereggel. Főhadiszállása a Bohus-kastély, ott voltak a

A szegedi országos mezőgazdasági kiállítás diszelnökei.

Pálffy Ferencz,
Szeged sz. kir. város polgármestere.

Kállay Albert,
Szeged sz. kir. város főispánja.

Zsótér Andor,
a szegedi gazd. egyeslet elnöke.

Gróf Dessewffy Aurél,
a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének elnöke.

Dr. Darányi Ignác,
földművelésügyi m. kir. miniszter.

hozzá bizalommal menekülők: Csányi, Perényi Zsigmond báró, Nyáry Pál, Bezerédj István, Bartal György, Luzsénszky Pál, Irányi Dániel. Ott van Duschek is, a kincstárral. Kossuth Lugos alatt találkozott vele és Görgeihez utasította.

Délben visszaérkezett a hadikövetség. Velök jött Frolov orosz tábornok, Rüdiger vezérkari főnöke, több tiszttel.

Rüdiger elfogadta Görgei ajánlatát. A fegyverletételnél csak az orosz hadsereg lesz jelen.

A fegyverletétel részleteit következőkben állapították meg:

Idő: Augusztus 13. délután 3 órakor.

Hely: A szállósi róna, tul Pankotán, a Csigerpatak mellett.

A kivétel: Rüdiger Boros-Jenőről indul Szöllös felé, Görgei pedig Világosról.

Ezután következik a fegyverletétel.

Rüdiger ezenkívül bizalmas közléssel felszólította Görgeit, foglalja irásba, mik a kívánságai. Ezeket ő pártolólág fogja fölterjeszteni magasabb helyre.

Görgei megszerkesztette a kívánt okiratot. A tisztek átlépéséről az orosz hadseregbe, általános amnesztiáról és a 48-as alkotmány kieszközléséről van benne szó.

A főhadiszálláson a haditanács tagjai együtt voltak még, mikor 4—5 óra tájban Görgei Armin berohan és jelenti, hogy a táborban zendülés ütött ki. Látták tudniillik közeledni az orosz seregeket és gyanút keltett, hogy hozzájuk semmi parancs nem érkezett.

Görgei e hirre rögtön lóra ül és a csapatokhoz vágtat. Az I-ső hadtestnél, mely Világoshoz legközelebb állt, összegyűjtötte a tiszteket és elmondta nekik, hogy a Dembinszky hadseregét megverték s a kormány leköszönt. A főhatalom az övé és ő elhatározta, hogy leteszi a fegyvert. Ezt mondják meg a többi zászlóalj tisztsjeinek is és közölik a legénységgel is. Azután tovább lovagol a többi hadtestekhez, a III. és VII-ikhez. Mindenütt ugyanezt mondja. A huszároknál fenyegetőzött is, midőn azt rebesgették, hogy ők átvágják magukat az ellenében.

Másnap, 13-án, szép derűs idő virradt a seregére. A főhadiszállásról fél 10 órakor indult el Görgei. A hadvezérek egymás nyakába borulva bucsuznak el.

Délután 6 órára a magyar csapatok két harezvonalba állottak föl. Elül a III-ik és VII-ik hadtest, hátul az I. hadtest és Querlande tartalék hadosztálya. Köztük a tüzérség. Minden két zászlóalj közt üres teret hagytak a leteendő fegyverek számára. Ötvenezer orosz állott velük szemben nagy félkörben és 70 ágyu, hátuk mögött a tüzérek égő kanócezzal.

Hét órakor Görgei jelentésére Rüdiger megjelenik nagy kísérettel a magyar csapatok előtt.

— *Fegyvert gulába!* — hangzik a végzetes vezényszó a tisztelgések után.

— *Le a nyeregből!* — vezénylik a huszároknak.

S a gyalogság és a lovasság engedelmeskedik. Szörnyű jelenetek következnek. A katonák közül némelyek lovaikat, mások magukat lövik agyon. Sokan összetörik a fegyverüket. A hadi lobogókat darabokra tépik és szétosztják a foszlányait.

32.659 ember tette le Világosnál a fegyvert.

Mikorra a nap lement, a meghódolás be volt fejezve. A lefegyverzett honvédesapatokat négy lovas ezred és egy tüzérandár zárta körül s így kísérte Zarádra.

Az önvédelmi harez végjelenete így fejeződött be.

Gondolj reám . . .

Ha kísétálsz a virágos rétre

S százszorszépet szakít kis kezed:

Lereleit tépre, tépegetve

Halkan susogsz: «szeret?...nem szeret?...»

Gondolj akkor reám édesem!

Ha elbolyongsz az erdő magányban,

Hol csalogány hallat bús panaszt

— Tán' elveszett párja után küldi,

Ily dalt fájó szerelem fakaszt, —

Gondolj akkor reám édesem!

Ha majd belépsz az Istenházába,

Esküt tenni szent színe előtt,

Kezedet az Övébe nyugosztva,

Kérdi a pap: «Szereted-e Öt?»

Gondolj akkor reám édesem!

Ha majd betérsz csendes otthonodba

S feltalárod a mit keresél:

Szeretni és híven szerettetni.

Boldoggá lész. Elérve a cél.

Gondolj akkor reám édesem!

S ha elviszi hozzád a hir szárnya,

Hogy hü szivem többé nem dobog, —

A siron tul ha érez a lélek,

Hön szeretni ott is téged fog, —

Gondolj akkor reám édesem!

Horváth Jenő.

APÁK BÜNE.

— REGÉNY. —

(Folytatás.)

Irtó: **Buday Barna.**

(33)

Ezt kell mondani, bár szíve szörnyed a lemondás gondolatától, oda kell vezetnie az eszménykép elé azt, kinek bírásáért mindent kockára tett; boldogítani azt, akit csak gyűlölni tud a szerelmes asszony gyűlöletével. Oh mily borzasztó gyötrődés ez a gondolat; add oda kedvesedet egy másik nőnek önszántadból, lásd őket boldogoknak, téged feledve, mintha sohasem lettél volna s azzal a tudattal, hogy mindebben szívednek egyetlen nemes erénye sem működött közre, hanem csak egy kegyetlen szatira: borulj keblére hálásan, örvendező arczokat mutatva férjednek, aki ezt a szatirát számodra jó lélekkel előkészítette.

Van igazság!

Máriagöresös zokogásban tört ki; az asszony szenvedése szájalmat érdemelt. S aztán tovább olvasta a gyötrő sorokat. Szívét, melyet már keresztül tört a hirtelen felköltött szenvedély vihara, azoknak tartalma lassanként ihlettségbe ejtette. A nő tudja csak azt, hogy mit szenvedhet egy másik nő, aki szeret és sorsa az elhagyatás. S az a másik csakugyan végig járta az elhagyatottság minden golgotháját; ha vétke nem volna, mily egyszerű történet volna ez: egy leány csalódott. De neki vétke van, borzasztó nagy: egy gyilkos vére buzog ereiben. Nem a pártáját vesztett, siránkozó leány ő, hanem egy nagy emberi bűn martirkoronáját viseli fején. Van-e erő, mely a férfit, ki azt fejére tette, visszatarthassa, hogy onnan levegye!

Érezte az asszony, hogy Sándor reá nézve attól a pillanattól fogva örökre elveszett, a mint ezekbe az iratokba bepillantott. Hisz vérét adta volna, hogy boldoggá tegye a szeretett ifjút és mégis ő viszonzásul a férfi szívének csak irgalom lobbanásait bírta. Az igazinak képe ott maradt bevésődve a férfi lelkében s annak

csak intenie kell, a bűn jegyében fogant szerelem eloszolják, mint egy rossz álom. És az a gyenge ügyetlen leányka fogja csak boldoggá tehetni Sándort, ő az asszony, emésztő szenvedélyeivel, mint rossz végzet áll utjában.

Mária meredten nézett maga elé s a lemondás görcsös fájdalma hozta össze a szívét, amint megérlelődött benne ez a tudat, leszerelve kétségbeesett elentállását. Elveszett...

* * *

Hangok zavarták fel Takácsnét tépelődéséből.

„Mivel foglalkozik ily magánosan?”

Sándor volt.

Máriának alig volt ideje elrejteni az iratait, akkor már Sándor az asztal mellé lépett.

„Magánleveleimet rendezem.”

„Várjon, egyet leejtett,” szólt Sándor s felemelve

Az ő sirjánál.

a földről a levelet, megakadt szeme annak czimzésén: az én kis Uramnak.

A hirtelen felvillant emlékek tették-e ezt, vagy az ösztön munkája volt a többi? Sándor egy tekintetet vetett a nő élsápadt arcára.

„Ha megengedi én ezt a levelet el fogom olvasni.“

„Tessék, — szölt a nő erőltetett nyugodtsággal, mi közben szívverése is elállt; — magának szöln.“

E pillanatban Takács jelent meg a bejáratnál, egy sürgönyt lobogtatva kezében. Meglepetést készült hozni. Egy pillanat alatt megértette a helyzetet. „Ah, Mária már előállott a felfedezéseimmel. Éppen idejében. Ennek a hatására már magam is kíváncsi vagyok.“ Azzal a bejárat oszlopa mögé rejtözött. Onnan észrevétlenül egészen váratlan látványba lehetett része.

Sándornak az arcába futott a vér, mi alatt a levelet olvasta. Szinte megdöbbenve fordult Mária felé s elfojtott hangon kérdezte.

„Hogyan jutott a kezébe ez a levél?“

Majd nem kapván azonnal feleletet, a hirtelen támadt indulatok viharai közt folytató.

„Sejtem Mária, hogy Ön megint beleavatkozott az én sorsomba. Kérem, követelem, mi a magyarázata ennek a levélnek?“

Ha a nő jó ösztönére hallgat, s a levélnek helyes magyarázatát adja, a sors ebben a kegyes pillanatában kiegyenlítette volna minden tartozásukat. Sándor a Mária nemes lelkü lemondását látta volna abban, ha önként rávezeti őt a régi nyomokra s miközben hálásan csókolja meg kezeit, a férj előjön rejtekéből s ezt mondja neki: légy hát teljesen boldog. Egy kis pogány érkezett a földre s ez a te fiad . . .

Másként kellett ennek történnie! Máriaiban kiesordult a keserűség, érezve a férfinak szinte brutális támadását, a mint felvillant előtte a régi emlék.

„Meg fogom adni azt a magyarázatot is, szölt lassan, de szeretnék előbb valamit megértetni Önnel. Ön szinte fellázadva ad kifejezést annak a sejtelmének, hogy én a sorsába beleavatkoztam. Oh büszke férfi, tegye a szívére a kezét, hogy van e egy csepp igazság abban, mikor ily ridegen megvonja tőlem a sorsába való beavatkozás jogát. Hát Ön nem avatkozott bele az én sorsomba? Nem tett Ön engemet a szeretőjévé!?“

Sándor lecsüggesztett fővel felelt.

„Ugy van Mária. Jogosak az Ön szavai. Rendelkezzék az én nyomorult életemmel.“

Mária szenvedélyesen fakadt ki.

„Nem kell nekem a te alamizsna gyanánt idevetett életed. Eredj, kináld fel annak, aki áldozatot kér. Itt én vagyok az, aki áldozott, amit sohasem viszonzozhatsz. Dobj el, de ajándékot ne kínálj. Nekem a te egész szíved kell, az egész lelked, úgy a hogy vagy enyémnek kell lenned minden gondolatoddal. De hogy míg engemet csak szenvedélyeid tipornak, addig lelked másutt bujdosoljon . . . oh hát azt hiszed, hogy elég az nekem!?“

Mintha nehéz sóhaj hangzott volna fel; rögtön

arra egy alak távozott nesztelenül a bejárat mellől. Nem vették észre.

Sándor komoran válaszolt.

„Nem akarom bonczolni, hogy jogosult-e teljesen ez a szemrehányás, mert nem akarom, hogy hasztalan gyöttrődést okozzunk egymásnak. Csak egyet Mária, senki sem tudja jobban az indokokat, mint maga, hogy miért szakadtam el attól a lánykától, kinek előbb olvastam el hozzám intézett sorait. Érzelmemet iránta smerte s Ön az, aki azért a legkevésbé tehet szemrehányást, hogy lelkemnek egy darabja nála maradt.“

A nőnek eszét vette a féltékenység.

„Menjen hát keresni lelkének az ott maradt darabját. Ne féljen, nem tarton vissza. Kérje számon annak a néembernek férjétől vagy mijétől, az egykori kedvest. S csókoljon Ön kezét annak a becsületes férfinak, aki neje lánykori ábrándos levelét fölbontatlanul kezéhez kívánta Önnel juttatni. Engem pedig, kinek a véletlen kezére játsza a levelet, gyűlöljön, mert nem akartam azzal új mérget csepegtetni a régi sebbe, hanem hallgatagon viseltem saját szívemben annak mulánkját. Vagy ha ez a magyarázat nem tetszik Önnel, van egy másik is. Az a nő csakugyan szereti Önt. Ime hívja. Szaladjon, hogy el ne késsen. Hisz még csak egyszer volt elutasítva.“

Az asszony maga sem tudta már mit beszél. Indulatainak kétségbeesett lázadásában ügyet sem vetett arra, ami ezután következhetik.

Sándor szívében újra kialudt az emlékezet fellobbant fénye.

„Nem akarok tudni semmiféle magyarázatot e levél sorsát illetőleg —“ mondá.

A nő elfordult tőle, keble lihegett.

„Menjen Ön a lelke után.“

Sándor hozzálépett és gyengéden megfogta a kezét.

„Nem úgy Mária. A sors úgy összekötözte már a mi életünket, hogy ezt a köteléket ki nem oldozhatjuk többé. Ne kérjük számon egymás lelkének a kalandjait, bármily fájdalmasak is legyenek azok. Egy étellel tartozunk egymásnak s bármily itélet is vár reánk, én annak a maga meleg szíve mellett akarok szemébe nézni.“

A nő a férfi keblére vetette magát.

Kivülről még mindig madárdal hangzott be s a szellő virágillatot csapott át. A nap már lenyugvásra indult s mint jó anya, derült vidám mosolygással készült bucsut venni a vidéktől. Csend honolt még a lakás körül, mert aki tehette, még mindég a napi munka körül szorgoskodott.

Kocsi zöreje hangzott, rövidesen erre harsány sikoltás jutott a bent ülök füleihez, hogy megremegtek bele. Majd lépések zaja következett s nyomban reá a bejáratnál, két embertől támogatva, megjelent Takács Emil. A csoportozatot Tencsicsné követte, aki alig vehetve erőt göresös zokogásán, intett az embereknek s ezek Takácsot a verenda egyik pamlagjára fektették.

(Folyt. köv.)

Képeinkhez.

A szegedi országos mezőgazdasági kiállítás díszelnöke. A szeptember 3-tól 10-ig tartandó szegedi kiállításról lapunk más helyén bőven megemlékeztünk. Bemutatjuk ez alkalomból a kiállítás díszelnökeinek arcsképeit is, a kik a közéletnek is ismert kitünőségei. A díszelnököknek az a hivatása, hogy a megnyitáson, a látogató magas vendégek fogadásánál s az ünnepeken képviseljék a kiállításon résztvevő gazdaközöniséget; erre a szerepre mindig a legmagasabb állású, kiváló férfiakat szokták megválasztani. Mikor pedig ezek az előkelő férfiak elfogadták az elnökséget, ezzel kifejezést adtak annak, hogy a kiállításához olyan közhasznú célok fűződnek, a melyeknek érdekében a porondra lépni ők is hazafias kötelességüknek tartják.

Az Ő sirjánál. Megható kép ez, melyhez magyarázat is alig kell. A figyelmes szemlélő szinte ott látja a hideg kőoszlop alatt porladni a szerett ifjat s ott látja a leányka szívében a reménytelen, vég nélküli fájdalmat. Szerették egymást, s mikor már azt hitték, hogy a paradicsom fog megnyitni előttük, keresztet huzott a gondviselés színes reményeikre s megnyitott az ifju előtt, de nem a paradicsom, hanem a sir hideg szája . . . Hiába öleli a leány karjaival, hiába áztatja meleg könnyeivel a kőkeresztet, a ki az alatt nyugszik, a feltámadás napjáig hallgatni fog. De feltámadás mégis lesz, találkozni mégis fognak! A leány elborult szívébe a vigasznak ez a sugara dereng, a melyet a jó Isten irgalma áraszt a gyarló emberekhez, hogy a reménytelen kétségbeesés pokollá ne tehesse számunkra ezt a rövid földi életet.

Apróságok Konstantin püspök életéből.

Mikor Schuszter Konstantin Vácra ment, beiktatása után azonnal jelentkeztek nála mindazok a püspökségi alkalmazottak, a kik busás jövedelemhez voltak szoktatva elődje alatt. Többek között, az előbbi püspök házi orvosa, egy nagyhirű homeopata is tisztelgett nála, hogy szolgálatát neki is felajánlja. Schuszter Konstantin végighallgatta az orvos mondókáját, aztán kenetteljes hangon tudtára adta, hogy:

„Kedves orvos ur! Én nagyon vigyázok magamra, én se meg nem hülök, sem a gyomromat soha el nem rontom, — így tehát semmiféle házi orvosra szükségem nincs — nem is lesz: ajánlom magamat!

Mi sem természetesebb, hogy azok, a kiket ily módon lerázott magáról, a legképtelenebb adomákat hozták forgalomba a takarékos püspökről. Közmondásossá vált ócska, rozoga esernyője, mely csupa rongy volt s úgy ázott alatta esőben, mintha nem is tartott volna esernyőt a feje felett: de soha ujat nem vett, hanem évenként — nem behuzatta, hanem megfoldsztatta.

Praktikus gondolkozását semmi sem jellemzi jobban, mint a nőiiparkiallításon tett látogatása.

Végigment a szebbnél-szebb művészi himzésekkel s női dísz-munkákkal megrakott asztalok között. Eleinte csak nézte türelemmel a kiállított tárgyakat, aztán lassankint kijöve a türelemből, odaszólt az egyik kísérő hölgynek: „Jobb volna, ha ruhát foldozni tanulnának a leányok és nem ilyen haszontalanságra fordítanák a drága időt!”

Egy alkalommal egy elszegényedett uriasszony ment be hozzá segélyt kérni. Természetes, hogy az audienciára a lehető legujabb ruháját vette fel: többek között egy fakó, de még elég csinos gyöngyös gallér volt rajta.

A püspök átvette az urnő segélyt kérő levelét s miután meghallgatta kérelmét, odalépett hozzá:

— Asszonyom, ennek a csipkés gallérnak az ára legalább husz forint. Adja el, nem való az szegény asszonynak. Én sem adhatnék magának többet, mint a mennyit ezért kap s kegyesen megáldva a hűledező asszonyt, ott hagyta a faképnél.

Általában a segélyt kérő, pumpoló emberiségnek — könnyen érthető okokból legörömebb — áldásokat osztogatott. Azt mondják, hogy a ki csak áldásért könyörgött hozzá, azt néha pénzzel is segítette — ha adakozó kedvében volt.

Egész háztartásra alig költött öt frtot naponta. Mindenről tudott, mindenről be kellett számolni. Nem csak ő takarékoskodott, hanem tisztjeinek s környezetének is a szívére kötötte a spórolást. Mikor Vácra ment, minden alkalmazottjának leszállította a fizetését.

— Tanuljatok takarékoskodni! — mondotta.

Csak nemrégiben javította meg a fizetésüket. De most már alaposan. Sőt megvetette a nyugdíj-intézetük alapját is. Ma már huszezer forint áll e czélra.

Név-rejtvény.

Lipik, Makó, Ökörmező, Pancsova, Rozsnyó, Lugos, Eperjes, Pozsony, Igló, Alsó-Kubin, Brassó, Arad, Czepléd, Szabadszállás, Nagy-Ajta, Árvaváralja, Görgény, Szabadka, Abrudbánya, Kézdi-Vásárhely.

Ezek a városnevek úgy irandók egymás alá, hogy kezdőbetűik lefelé olvasva egy természeti nevezetességnek a nevét adják.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő augusztus 27.

Lapunk 32. számában közölt számrejtvény megfejtése:

1	16	2	15
14	3	13	4
12	5	11	6
7	10	8	9

Helyesen fejtették meg: Gombkötő Margit, Vörös Janka, Pribis Dánielné, ifj. Szatmáry Sándor, Gombkötő N. János, Makay Miklós, Tóth Károly, Mercz Károly, Bohár László, Kemény Lajos, Ferenczi Vincze, Kiss Aladár, Mondics György.

A sorshuzásnál Kiss Aladár ur (Almássy-Pál telep) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Vas Gereben „Garasos Arisztokrácia” című regénykötetét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

B. J. urnak. A barackfáin a mézharmatra egybegyűlő zöldszerű levéltetveket kvaszszíából készült főzettel pusztíthatja el. A kvaszszíát a gyógytárban kaphatja, főzze meg és a levélvel permetezze be barackfáit. — **D. I.** urnak. Legezélszerűbb, ha kérésével a „Magyar Gazdatisztek Egyesületé”-hez fordul (Budapest IX. Üllői-ut 25.) — **Györke József** urnak. Posta- és távirtdai tanfolyam minden postaigazgatóság területén van. Nőknek a legjobb, ha valamely postáshoz gyakorlatra beállanak a postakezelést és a távirátszolgálatot megtanulják, azután pedig kezelői vizsgát tesznek. Magasabb hivatalba ugysem juthatnak és a postai és távirtdi tanfolyam csak férfiak számára van fentartva. — **T. Gy.** urnak. *B.-Gyarmat.* Nagyon örülünk, hogy czikkeink tetszését megnyerték. Bennünket a hazafias érzés vezet, s igaz örömünk van benne, ha hivatásunk teljesítése közben a hazafias érzés megnyilatkozásaival találkozunk, mert ez ad bizonyosságot arról, hogy megértenek s hogy talán még sem dolgozunk hiába. A Jókai apoteozisát alkalmilag ismertetni fogjuk; most egy időre más események felé kell fordítanunk figyelmünket. Nincs kizárva, hogy a sors egyszer önre is fog tekinteni.

Budapesti piaczi árak.

Budapest, augusztus hó 19. én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendőek.) Buza 76—81 kg. *tiszavidéki* 8.35 frttól 9.10 frtig, *pestvidéki* 8.25 frttól 8.95 frtig, *fehértómezei* 8.25 frttól 8.95 frtig, *bácskai* 8.30 frttól 8.95 frtig, *bánsági* 8.20 frttól 8.80 frtig.
Rozs 70—72 kg. 6.55 frttól 6.66 frtig.
Arpa: *takarmánynak* 60—62 kg. 5.90 forintól 6.30 frtig, *égetni való* 62—64 kg. 5.90 frttól 6.60 frtig, *sörfőzdei* 64—66 kg. 6.50 frttól 7.00 frtig.

Zab 39—41 kg. 5.80 frttól 6.90 frtig.
 Tengeri 78—82 kg. 4.60 frttól 4.85 frtig.
 Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	15.30	14.70	14.10	13.50	13.00	12.70	12.20	11.00	6.20
	Buzakorpa, finom 4.40, durva 4.40 frt zsákkal együtt.								
	Egyéb magvak: mák 25—30 frt; bab fehér nagyszemű 6.00—7.50 frt, apró 6—7.00 frt, tarka 6—6.40 frt, lenese 7—9 frt, borsó héjas 7.00—8.00 forint, köles 4.15—4.45 frt, kendermag 1.50—2.00 frt, repce 11.50—12.00 frt. <i>lóhere</i> 42—52 frt mm.-ként.								
	Takarmányvásár. Réti széna 2.20—3.30 frt, muhar 2.20—2.90 forint, zsupszalma 1.35—1.70 frt, alomszalma 1.40—1.50 frt.								
	Marhavasár fizetnek páronként: elsőrendű jármos ökörér 37—355 frtig; középminőségűért 275—295 frtig; gyenge minőségűért 210—240 frtig; hizott magyar és tarka ökor jobb minőségű. páronként élősúlyban 29—33 frtig, hizott magyar és tarka ökor középminőségű 26—30 frtig. Fejős tehén, magyarfajt 21—35 forintig, tarka 21—32 frtig mmként. Élő borjú 1 kgr. élősúlyért fizetnek minőség szerint 28—38 krt. Vágott borjú 1 kgr. élősúlyért fizetnek 54—58 kr.								
	Juhvásár: hizalt ürü páronként 18.00—21.00 frt, feljavított juh 20—21 frt, kiverő juh 16.00—18.00 frt, kecske 13—15 frt.								
	Sertésvásár. (Kőbánya.) 100 kgr.-kint élősúlyban 4% és 25 kgr. levonás az életre. Elsőrendű 300—380 kgr. nehéz sertésért 50—51 frt., vidéki sertés könnyű páronként 250 kilóig 49—50 frt. — Szalonna 56—62.								

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 1.00—1.20, csirke 0.50—0.70, káppan 1.90—1.90 frtig, pulyka 4.20—5.30 frtig.
Tojás. 1 láda 29.00—30.50 frtig, meszes 00—00 frtig, teatojás 100 db 2.00—2.20.
Tejtermékek. Teavaj 1—1.15 frt, főzővaj 80-85 kr., turó 8—10 kr. kgr.-kint.
Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 0.40—0.50, 1 mmázsa 3.00—4.00, Petrezselyem 100 kötés 0.00—0.00, 1 mmázsa 6.00—6.00, zeller 100 db 0.40—0.60, karalábé 0.40—0.60, vöröshagyma 100 köt. 0.60—1.50, 1 mmázsa 3.00—4.00, foghagyma 100 köt. 0.50—0.80, 1 mmázsa 6.00—12.—, vörösrépa 100 db 0.50—0.60, fehérrépa, fejeskáposzta 3.50—6.00, kelkáposzta 100 darab 0.50—1.00, vörös káposzta 0.00—0.00, fejjessaláta 0.70—1.80, kötött saláta 0.00—0.00, burgonya, rózsa, 1 mmázsa 1.60—2.30 sárga 2.60—3.00.

54658/II. 2. a.

Hirdetmény.

A kishéri, bábolnai mezőhegyesi és fogarasi ménésbirtokon és a gödöllői koronauradalomban termesztett magvak, a mennyiben azok az uradalom saját céljaira nem szükségesek, az alább részletezett feltételek mellett

v e t ő m a g u l

mindazon gazdáknak kiadatnak, a kik ez iránt a birtokok igazgatóságaihoz fordulnak.

A feltételek a következők:

1. Egy gazdának (vevőnek) egy és ugyanazon gabonanemből 100 q-ig egyéb vetőmagvakból 10 q-ig terjedő mennyiség adható el.
2. Az eladási árak Kishérré és Bábolnára a győri, — Gödöllőre és Mezőhegyesre a budapesti, végül Fogarasra nézve a fogarasi piacon jegyzett piaczi, vagy tőzsdei árak alapján fognak megállapítani olyképpen, hogy az elszállítás napján jegyzett tőzsdei vagy piaczi árakhoz, a vetőmag minőségéhez képest métermázsánként 50 krtól 1 forintig hozzászámítatik, az így megállapított árakból azonban szállítási költségre Kishéren és Bábolnán 20 kr., Gödöllőn 15 kr. és Mezőhegyesen 50 kr. levonatik.
3. A szükséges vetőmagvakra előjegyzéseket is tehetnek a gazdák az említett uradalmak igazgatóságainál és pedig őszi gabonára **folyó évi szeptember 30-ig**, tavaszira pedig **folyó évi december 31-ig**, megjegyezvén, hogy a vetőmagvak eladása, illetőleg kiszolgáltatása egész éven át fog teljesíteni.

Budapest, 1899. július hó 23-án.

Földmívelésügyi m. kir. miniszter.

Magyar kölcsönös állatbiztosítás mint szövetkezet

Budapest, VII., Erzsébet-körut 27. szám.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD:
LOVAK ÉS SZARVASMARHÁK elhullása következtében beállott káresek megtérítésére.

Kártérítési igénye fennáll:

ha közönséges és járványos betegségekben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, — továbbá ha a szövetkezet kényszer-vágást kénytelen elrendelni.

A díjak rendkívül mérsékeltek.

Az intézet élén állanak: Báró **Sztojanovits György** földbirtokos, elnök, báró **Ambrózy Gyula** földbirtokos, gróf **Bethlen Balázs** cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, dr. **Béldy László** országgy. képviselő, földbirtokos, **Chernel György** cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, báró **Jósika Gábor** cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, gróf **Korniss Károly** főrendiházi tag, földbirtokos, báró **Nyáry Béla** cs. és kir. kamarás, földbirtokos, gróf **Ráday Gedeon** földbirtokos, dr. **Simay Aladár** a „Magyar agrár és járadékbank r.-t.“ gazdasági tanácsosa, dr. **Tetőlenti Armin** ügyvéd, **Tahy István** cs. és kir. kamarás, a pesti gazdasági egyesület alelnöke, földbirtokos, **Zalesky Jenő** földbirtokos, dr. **Pajor Ignác** földbirtokos, intézeti vezérigazgató, igazgatósági tagok.

Felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

Készpénz-kölcsön

földbirtokokra

a valódi becsérték háromnegyed részéig 15—60 évi törlesztésre, 3 és 1/2—4% kamatra. Birtokos fölmondhat bármikor, pénz-intézet ellenben nem.

Lebonyolítás két hét alatt.

Konvertálás bélyeg és illetékmentes.

Semmi előleges költség.

Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv-másolat.

Ingtalan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet

Budapest, VI., Váci-körut 39.

A hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokok által is ajánlott intézetünk tíz évi fennállása óta 50.000.000 kölcsönt szavatolt meg.

Kurcz Lipót és Társa

photozinkografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

Glichéket

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-typia, fametszet stb utján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografikailag legszebben és legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközölköttek.

Van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságu

A legmagasabb
díjakkal
kitüntetett

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15—20% citrátban oldható foszforsav-tartalommal és 85—100% porfinomsággal.

Felülmulhatlan, minden talajra alkalmas trágyaszor, különösen sovány talajok javítására, kitünő hatása az összes gabonaneműek, kapás és olajnövények, lóhere és luczerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kiváltképpen a rétekre. — **Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya**, tekintettel hatásának tartósságára, felülmulja az összes **superfoszfátokat**. — A citrátban oldható foszforsav-tartalomért **szavatosságot** vállalunk, netaláni hiányt megtérítünk. Árajánlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgál

A csehországi Thomasművek prágai foszfátliszt eladási irodájának vezérképviselőse

a magyar korona orsz. területén

Kalmár Vilmos,

BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körut 34. sz.

Martellin a legfinomabb **dohánynemesítő trágya** kiz. eladása. **Kainit**.

Egy- és többvasu egytetemes **aczélekéim** és

talajmivelő eszközeim

olcsó ár, **elsőrendű minőség** és czélszerű szerkezetüknél fogva ország-szerte legjobb hírnévnek és kelendőségnek örvendenek.

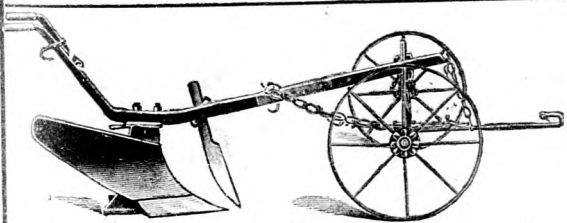
Árjegyzékkel és árajánlattal szívesen szolgálók.

cs. és kir. kizárólagos ekegyára

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

Egyedüli specialis ekegyártással foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.

Epejes,
1898. október
1—3. legelső
díj állami
aranyérem.

Bächer Rudolf

1898. évi forgalom: 26,239 métermázsá.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét

a budapesti

gyapju-aukciókra,

melyek idei **második** sorozata (a báránygyapju-aukció)

szeptember hó 20. és esetleg 21-én tartatik meg. Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapesten, Dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapju-küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál

Heller M. s Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13.

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG)
ezelőtt **PFANHAUSER & CO.**
ALFA-SEPARATOROK (LEFÖLŐZŐ-GÉPEK)
MINDENMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
* **BUDAPEST** *
VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 45.
(ROYAL SZÁLLODA)

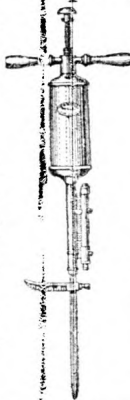
Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

A legfontosabb védekező eszközök a szőlőpusztítás megakadályozására a

V. Vermorel villefranche-i

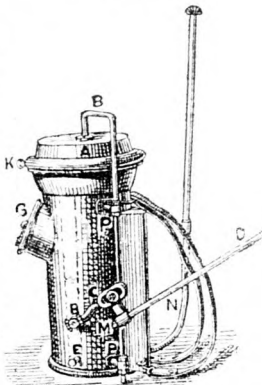
világhírű czég gyártmányai, melyek **kizárólagos** képviselői vagyunk Magyarországra.

AUSSIGI

Ia **RÉZGÁLICZ**

jegecekben, vegytiszta a peronospora elleni védekezésre, általunk szállítva és igazolványunkkal ellátott küldeményeket a M. Á. V. körülbelül **40%** díjkedvezményvel szállítják.

Szuperfoszfát,

kainit, chilisalétrom, kénsavas-káli, kénsavas-ammoniak, szőlőtrágya-compositio

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben ajánl a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, VI. VÁCZI-KÖRÚT 21,

Részletes utasítások kívánatra ingyen és bérmentve.

„Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Köztelek.)